

گفت و گوی «وطن امروز» با شاعران آیینی به بهانه استقبال از حضور ذاکران ایرانی در حسینیه داوود العاشور بصره

اتحاد رمز پیروزی

مصطفی پورکیانی: با گذشت چند روز

از مداحی پر شور مداحان سرشناس ایرانی در هیات عزاداری بصره عراق، این رویداد همچنان در محافل رسانه‌ای و فضای مجازی مورد توجه و بحث است و فضایی که مداحی‌های امسال در بصره به عنوان اتفاقی شاخص و تاثیرگذار رقم زد، نتایج خود را در پیوند میان ۲ ملت ایران و عراق نشان می‌دهد. از سوی دیگر می‌توان گفت این پیوندهای فرهنگی و انسانی و عقیدتی در اربعین است که امنیت طولانی مدت در منطقه را تضمین می‌کند. این رویکرد، هم در میدان و هم در دیپلماسی می‌تواند حافظ مصالح کشورهای منطقه باشد؛ دیپلماسی‌ای که از تکیه بر نیروهای ملی و عقیدتی نشأت گرفته و با پشتیبانی ایشان قوت می‌گیرد. در ادامه حضور مداحان ایرانی در هیات عزاداری در بصره را از زوایای مختلف فرهنگی در گفت‌وگو با مرتضی حیدری آل کثیر، شاعر نوحه‌های عربی حاج محمود کریمی، میلاد عرفان‌پور و رضا اسماعیلی از شاعران آیینی مورد بحث قرار داده‌ایم.

رضا اسماعیلی در گفت‌وگو با «وطن امروز»

عزاداری بصره می‌تواند مقدمه‌ای برای شکوه‌مندی یادمان اربعین باشد

رضا اسماعیلی، شاعر آیینی و پژوهشگر ادبیات فارسی است که تاکنون بیش از ۴۰ اثر از او به چاپ رسیده است. از آثار مطرح وی می‌توان به «سحرنامه»، «سمت روشن دریا»، «لهجه شرقی عشق» و «بر بال قنوس» اشاره کرد. اسماعیلی در گفت‌وگو با «وطن امروز» به زوایای مختلف برای مراسم عزاداری بصره در عراق پرداخت.

یکی از مظاهر فرهنگی عزاداری عراقی‌ها در بصره با حضور ذاکران ایرانی به نزدیک شدن مادحین ایرانی به فضای عراق مربوط می‌شود، مثلاً مداحی از عراق خطاب به ایرانی‌ها می‌گوید «شما فرزندان امام رضاییه» و برای ما به خاطر این ویژگی محترم‌ها و دوست‌تان داریم. این شکل از پیوند خوردن اشعار و نوحه‌ها چه اثر مناسکی دارد؟

قبل از هر چیز باید توجه داشته باشیم برپایی مجالس عزاداری حسینی و نوحه‌خوانی به خودی خود هدف نیست، بلکه وسیله‌ای است برای پاسداشت ارزش‌های انسانی که در قالب و قالب عاشورا و حماسه حسینی متجلی است. حضرت امام قدس سره الشریف نیز با تأکید بر همین دغدغه فرموده‌اند: «این اجتماع در مجالس روضه را خیال تکفید فقط این است که ما گریه کنیم برای سیدالشهدا. نه سیدالشهدا احتیاج به این گریه‌ها دارد و نه این گریه خودش فی نفسه کاری از آن برمی‌آید؛ جنبه سیاسی این مجالس بالاتر از همه جنبه‌های دیگری است که هست». صحیفه نور، ج ۱۳، ص ۱۵۳

با عنایت به نکته‌ای که در بیانات حضرت امام(ره) نیز مورد اشاره قرار گرفته است، برپایی مجالس عزاداری حسینی پیش و بیش از هر چیز برای تعظیم و تکریم کرامت‌های انسانی، تقویت پیوندهای مذهبی و دینی، احیای مودت اسلامی و بالندگی روح ظلم‌ستیزی و مظلوم‌نوازی است.

مداحی بزرگوارانی چون میثم مطیعی در مراسم عزاداری حسینیه داوودالعاشور شهر بصره نیز از این منظر حرکتی قابل ستایش است. این رویداد باعث تحکیم پیوندهای مذهبی بین ۲ ملت برادر ایران و عراق و تحکیم همدلی می‌شود.

علاوه بر همه اینها، تعامل و مشارکت در برگزاری مراسم عزاداری حسینی با دیگر کشورهای مسلمان، اگر به صورت هوشمندانه مدیریت شود، می‌تواند راه را بر آفات و آسیب‌هایی که گریبانگیر بعضی مجالس مداحی است، ببندد و معنویت بیشتری به این مراسم ببخشد.

ممکن است شبیه این اتفاق با حضور مداحانی که کمتر نام آشنا هستند در سال‌های قبل رخ داده باشد ولی چه می‌شود که امسال این مراسم با حضور مداحان سرشناس انجام می‌شود و اینچنین مورد استقبال قرار می‌گیرد؟

ذاکران و مداحان صاحب‌نامی چون میثم مطیعی برای جامعه مذهبی ما الگو هستند و مردم سلوک دینی، اجتماعی و سیاسی آنان را زیر نظر دارند. استقبال از این حرکت، مسؤلیت این بزرگواران را در این عرصه سنگین‌تر می‌کند. این بزرگواران باید از این فرصت خجسته برای ترویج آموزه‌های اصیل دینی و دعوت و هدایت جامعه به گزاره‌های وحیانی و قرآنی استفاده کنند. دامنه تاثیرگذاری این مجالس باید فراتر از تحریک احساسات و گریستن صرف باشد. هدف غایی و نهایی باید معرفت‌آفرینی و بیدارگری باشد. عمود خیمه محبت، «معرفت» است. محبت هیچ‌گاه بدون معرفت در دل انسان شکل نمی‌گیرد و نطفه نمی‌بندد. یعنی نمی‌شود اول عاشق کسی شد، بعد او را شناخت. طبق آیات و روایات قرآنی، «محبت حسینی» فرزند «معرفت حسینی» است.

محبت اصیل و زلال حسینی باید از چشمه «معرفت» بجوشد. امروز «تالیدن» باید معبری برای «بالیدن» باشد. اشکی که امروز از دیدگان ما جاری می‌شود، باید «شک بیداری» باشد و از چشمه «ای سَلْمٌ لِمَنْ سَلَمْتُمْ، وَخَرَبٌ لِمَنْ حَارَبْتُمْ» بجوشد. چنین اشکی است که به تعبیر حضرت امام (قدس سره الشریف) سازنده و حماسه‌آفرین است. از این منظر، شایسته است در این همایش‌های

مرتضی حیدری آل کثیر در گفت‌وگو با «وطن امروز» مطرح کرد

عشق و ارادت به اهل بیت (ع) دغدغه مشترک ۲ ملت ایران و عراق

مرتضی حیدری آل کثیر، شاعر آیینی که ۲ نوحه عربی حاج محمود کریمی را در مراسم عزاداری بصره سروده بود، در گفت‌وگو با «وطن امروز» از حال و هوای این مراسم گفت.

یکی از اتفاقات کم‌نظیر و مهمی که در روزهای اخیر شاهد آن بودیم، مراسم عزاداری در حسینیه داوود العاشور شهر بصره بود؛ مراسمی که با حضور مداحانی از ایران برگزار شد. به نظر شما برگزاری این مراسم چه تاثیری در روابط میان مردم ایران و عراق دارد؟

در همان روزهای نخست پس از سقوط صدام که ما وارد عراق شدیم و عراقی‌ها نیز به ایران می‌آمدند، پیوندی که قبلاً محکم و یکپارچه بود و به دلیل جنگ گسسته شده بود، مجدداً محکم شد و آنها جذب فرهنگ ما شدند و ما نیز به فرهنگ آنها تمایل نشان دادیم. بعد از سقوط صدام بود که باسم کرابلای به ایران می‌آمد و مداحی‌های او از تلویزیون ما پخش می‌شد و اگر همان موقع به عراق می‌رفتید، نوای «باز این چه شورش» است و نوحه‌های یزیدی در آنجا شنیده می‌شد و می‌دیدید که چقدر این نوحه‌ها برای آنها جذاب است. عراقی‌هایی که در ایران زندگی می‌کردند با تلفیق فرهنگ و آداب و رسوم و نعمات ما در فرهنگ خودشان، توانستند نوحه‌ها و اشعار متفاوتی بسرایند و استفاده کنند. عراقی‌ها هر کجا که می‌روند آن اصالت خودشان را حفظ می‌کنند ولی به هر حال زندگی در ایران روی فرهنگ اصیل آنها بی تاثیر نبوده است و بعدها پس از سقوط صدام، تعداد زیادی از عراقی‌ها که از ایران وارد عراق شدند، این فرهنگ ما با آنها ماند و باعث شد این پیوند محکم‌تر شود تا اینکه به قضایای ورود داعش و تشکیل حشدالشعبی و مدافعان حرم رسیدیم که این پیوند را بیش از گذشته محکم کرد و باعث شد مردمان عراق وارد صفحه جدیدی از تاریخ خود شوند و آنتهایی که در برابر داعش مقاومت و مبارزه کردند، در واقع برگ زرینی به تاریخ این کشور اضافه کردند و قطعاً پیوند ایران و عراق در این مبارزات با داعش و تشکیل بسیج مردمی و فتاوی‌های علمای شیعه بی‌تاثیر نبوده است و برگزاری این مراسم‌ها می‌شود گفت برای محکم‌تر کردن این رشته ارتباطی است و مهم‌تر از آن استمرار این مراسم‌ها در طول سال است و می‌شود به بهانه‌های مختلف همچون ایام شهادت ائمه و حتی اعیاد، این مراسم‌ها برگزار شود، به خاطر اینکه بسیاری از کشورهای مانند آمریکا و عربستان که نمی‌خواهند برادری بین ایران و عراق را ببینند، بندت دارند تلاش می‌کنند بین ۲ کشور دشمنی ایجاد کنند و بهترین روش برای محکم‌تر کردن این پیوند، برگزاری همین مراسمات اهل بیت است.

چون بزرگ‌ترین دغدغه مشترک ما ۲ ملت همین عشق

معتمد هر دو ملت ایران و عراق، اهل شعر و ذوق و ادبیات هستند و شعر کاربرد روزانه‌ای در فرهنگ هر دو ملت دارد و طبیعتاً شعر و نوحه جایگاه ویژه‌ای در محکم کردن پیوند این دو ملت داشته و دارد و حالا اگر این شعر در قالب نوحه و در سبکی جذاب و تاثیرگذار، به دور از تکلف و با صدایی گرم و صاحب نفس و در چنین مراسمی خوانده شود، طبیعتاً تاثیرگذاری دوچندانی دارد. البته تکانی نیز وجود دارد که علاوه بر غنای شعر و نوحه، رعایت درست و خواندن صحیح کلمات عربی با اعراب‌گذاری‌های صحیح، نیاز به مهارتی دارد که مداحان ما بخوبی آن را رعایت کردند؛ شعرها، همراهی مخاطب و صدای گرم مداحان انتظارات ما را از این مراسم برآورده کرد که خدا را باید شاکر باشیم و در اینگونه مراسم‌هاست که جایگاه و عظمت واقعی شعر دیده می‌شود و شاهدیم که شعر در این برهه از زمان پیشران و جلودار وحدت بین دو ملت شده است. ■ چه بازخوردهایی از مداحی اشعارتان در هیات بصره گرفته‌اید؟

خیلی از دوستانی که می‌دانستند بنده برخی از اشعار عربی این مراسم را گفته‌ام، لطف داشتند و بنده را تکریم کردند البته بنده سهم کوچکی در این اشعار داشتم. شعرهای این سه مداح هم سهیل و منتع بود و هم ضربه‌های شعری ویژه‌ای در این اشعار نهفته بود که باعث می‌شد مخاطب به وجد برسد و امیدوارم این مراسم‌ها در سال‌های بعد نیز تکرار شود.

بصره؛ میعادگاه برادری فرهنگی در آیین حسینی

سرزمین‌های تشنه دیگر، کمتر همت و مجاهدت می‌شود. نه فقط مردم عراق و دیگر کشورهای همسایه که حتی مردم اروپا و آمریکا و آفریقا تشنه مبادله فرهنگی با ایرانیان هستند، اگر چه به سبب کم‌کاری ما، خود واقف به این تشنگی نباشند.

صورت دیگر این رویداد فرهنگی، هنر شاعران این سرزمین است؛ شاعرانی که سروده‌های فارسی و حتی عربی‌شان بعضاً نقل زبان کودکان و جوانان کشورهای همسایه است. این رویداد در تراز آرمانی‌اش می‌تواند

بعث عراقی کف دست می‌گذاشتند و امروز، مردم عاشورایی ولایی عراق، مداحان انقلابی ایران را به عنوان چهره‌های فرهنگی محبوب خود به بصره دعوت می‌کنند تا با صدای آنها بر حسین(ع) بگریند و فریاد برادری و ظلم‌ستیزی سر دهند؛ این است اعجاز انقلاب اسلامی و معجزه فرزندان خمینی(ره).

تماشای این تصاویر، البته داغ دیرینه فرهنگی ما را تازه کرد که چرا برای صدور این انقلاب و فرهنگ و هنر آن و جاری کردن چشمه‌های روشن آن به خاک‌های همسایه و

میلاد عرفان‌پور، شاعر؛ از کنار رویداد کم‌نظیری که چند روز پیش در بصره عراق اتفاق افتاد نباید به راحتی عبور کرد. دعوت ۳ مداح تاثیرگذار و جریان ساز ایران به عراق برای اجرای مراسم باشکوه عزاداری در حسینیه داوود العاشور، نقطه عطفی در تاریخ فرهنگی و سیاسی ۲ ملت ایران و عراق و حتی به بیان دیگر نقطه عطفی در روابط فرهنگی ملت‌های مسلمان و مقاوم منطقه است.

روزگاری سربازان و سرداران رشید این سرزمین با صدای مداحان انقلابی جان خود را برای مقابله با ارتش

